

VÍZLÁBNYOM

A vízhasználatnak is van **ökölógiai lábnyoma**. Az egyén, a közösség vagy egy üzletág vízlábnyoma jelzi mindazt a felhasznált vízmennyiséget, amennyit közvetlenül elfogyaszt és amennyit közvetve az előállított termékek, igénybe vett szolgáltatások előteremtéséhez használt el.

A fejlett országok között takarékos vízfelhasználónak számító Németországban például egy lakos naponta átlag csupán 124 liter vizet fogyaszt közvetlenül (ivóvízként vagy háztartásában), vízlábnyoma azonban a közvetett fogyasztás miatt eléri a napi 5000 litert.

Az országoknak van belső és külső vízlábnyoma. A belső a hazai forrásokból nyert víz mennyiségét jelzi, a külső pedig azt, hogy az importált termékek mennyi víz felhasználásával készültek a gyártó országban, és mennyi vizet emésztett föl szállításuk. Például Japán vízlábnyoma fejenként évi átlag 1300 köbméter, ám ennek a mennyiségnek a 77 százaléka idegen országból származik.

A vízhasználat alatt egy adott idő alatt elfogyasztott (elpárologtatott) és/vagy beszennyezett víz mennyiségét értjük. A vízlábnyom kiszámítható bármilyen jól meghatározott fogyasztói csoportra (személy, fogyasztók, család, város, nemzet) vagy vállalatra (állami vállalat, magán vállalat, iparág).

A vízlábnyom kék-, zöld- és szürkevízből tevődik össze. A kékvíz a termékhez vagy szolgáltatáshoz felhasznált friss felszín alatti és fölötti víz, a zöldvíz a földben nedvességként tárolt csapadékvíz, a szürkevíz pedig az a szennyezett vízmennyiség, amely a termékkel vagy szolgáltatással kapcsolatban keletkezik.

FIGYELJÜNK FOGYASZTÁSUNK VÍZLÁBNYOMÁRA

A közvetett vízfogyasztás jelentős mértékben növeli vízlábnyomunkat. Például egy csészényi kávé termelése, feldolgozása, szállítása 140 liter, 1 kg marhahúsé átlag 13 000 liter vizet emészt fel az állatok etetésére használt termény vízigényét is beleértve, mire asztalunkra kerül.

1 pohár tej előállítása 200 liter vizet, 1 szelet kenyér 40 liter vizet, 1 szem alma termesztése 70 liter vizet, 1 darab hamburger 2400 liter vizet, 1 farmernadrág gyártása 8000 liter, 1 darab mikrochip előállítása 32 liter vizet igényel. (Összehasonlításként: egy teli fürdőkádnyi víz 140 l, ennyit igényel 1 csésze kávé előállítása.)

A vízforrások iránti kereslet folyamatosan nő világszerte. Miközben jelenleg körülbelül 50 ország küzd vízhiánnyal, az Egyesült Államok lakói átlagosan 2,48 millió liter vizet fogyasztanak évente. A globális átlagfogyasztás személyenként évi 1,24 millió liter édesvíz, amivel egy olimpiai úszómedencét félig meg lehet tölteni. Magyarországon ez az érték évi 750 ezer liter.

A Föld édesvízkészletét nemcsak a túlzott fogyasztás, a népességnövekedés, hanem az éghajlatváltozás, a környezetszennyezés, a talajszennyezés, a gazdasági növekedés, a változó életstílus is veszélyezteti.

A legnagyobb vízszennyezők egyike a palagáz-kitermelés, a hagyományos bányászat és számos más ipari tevékenység, valamint a talajvízbe szivárgó szennyvíz, vegyi anyagok stb.

A környezetvédelmi jeles napok gyarapodó száma is a vízkészletek veszélyeztetettségére hívja föl a figyelmünket: február 1., február 2., március 22., április 14., április 22., június 17.

TE MEKKORA VÍZLÁBNYOMON ÉLSZ?

Naponta egy fejlett országban élő ember átlag 2-3 liter vizet iszik, és napi (átlagos) ételmejer-szükségletének kielégítéséhez közvetve és közvetlenül 3000 liter vízre van szüksége naponta (átlag 1 literre kalóriánként). Ehhez jön még a mosogatás, mosás, mosakodás, vécéöblítés, locsolás, autómosás stb. vízfogyasztása.

Hazánkban személyenként átlag napi 110 liter vizet fogyasztunk, vízlábnymunk ehhez képest kedvező, napi 2055 liter. Magyarország ivóvizét 94-95 százalékban felszín alatti vizekből nyeri. A talajvíz, azaz az első vízadó réteg vizei azonban már több térségben szennyezettek, és a mélyebben fekvő réteg- és karsztvizekben is megjelentek a szennyeződések, és ez korlátozza használhatóságukat.

JÓ TUDNI

Ha 1 milliárd fogyasztó mindegyike 2 új pamutpólóval kevesebbet vásárolna évente, az így megtakarított víz árával 4,6 millió ember éves ételmejerését lehetne fedezni.

Ha 1 kg marhahúsból készül az ebéd, azzal 107 fürdőkádnyi vizet is "elfogyasztunk".

Ha teletankoljuk az autónkat, ne feledjük, hogy minden liter üzemanyag előállításához 13 liter vizet használnak fel, ezért autókölcsönzéssel, kerékpározással, tömegközlekedéssel és üzemanyag-takarékos járművekkel nemcsak energiát, hanem vizet is megtakarítunk.